

РЕШЕНИЕ

№ 457

гр. София, 18.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на единадесети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Катерина Рачева Въззивно гражданско дело
№ 20241000500330 по описа за 2024 година

и взе предвид следното:

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 5793 от 14.11.2023 г. по гр.д. 2532/2023 Софийски градски съд, I гражданско отделение, 19 състав е осъдил на основание чл. 49 вр. чл. 45 от ЗЗД Столична община да заплати на Н. Г. П. сумата от 30000 лева обезщетение за неимуществени вреди – от „падане в необезопасена дупка на тротоара на 14.06.2022 г.“ в гр. София и за имуществени вреди в размер на 2472,29 лева ведно със законната лихва от 14.06.2022 г. до плащането. Искът за неимуществени вреди е отхвърлен за разликата до 50 000 лева.

Срещу решението в осъдителната му част е подадена въззивна жалба от ответника - с оплаквания за неправилност. Неправилно било прието, че няма принос на пострадалата, а при евентуалност се твърди прекомерност на присъденото обезщетение. Претендират се платените по делото разноски и юрисконсултско възнаграждение

Срещу решението в отхвърлителната му част е подадена жалба от ищцата с твърдения за занижено обезщетение.

Жалбите са подадени в срок и са допустими. Подаден е отговор от Н. П. чрез упълномощения адвокат В., в който се твърди, че съдът правилно е преценил, че са налице елементите от състава на непозволеното увреждане,

Съдът е констатирал нередовност на исковата молба и на ищцата е дадена възможност да уточни твърденията си. Ответникът не се е възползвал от възможността да вземе становище по молбата с уточнение. В с.з. от 11.04.2024 г. съдът е приел уточнението на исковата молба съгласно молба от 06.03.2024 г., според която неравността на бордюра, в която се е спънала ищцата, представлява необезопасена дупка. В молбата се посочва още, че в тази част от тротоара има множество кривини и процеци.

Страните не са направили доказателствени искания и въззивната инстанция не е

събираща нови доказателства.

В съдебно заседание адвокатът на въззивния жалбоподател-ищец счита определеното обезщетение за занижено и претендира присъждане на адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗАдв. Процесуалният представител на въззивния жалбоподател-ответник твърди, че Общината съвместно и отговорно е изпълнявала своите задължения.

При извършената служебна проверка на основание чл.269 от ГПК, съдът намира, че обжалваният съдебен акт е постановен от законен състав на родово компетентния съд, в изискуемата от закона форма, по допустим иск, предявен от и срещу процесуално легитимирани страни, поради което е валиден и допустим.

Спорни пред въззивната инстанция са въпросите дали са елементите от състава на неправомерното увреждане и от гаранционно-обезпечителната работа на Столична община като възложител на работа: противоправно деяние, настъпили вреди, причинна връзка между деянието и вредите, в какво се изразяват вредите, вина, която се предполага и възлагане на определена работа при или по повод на която е настъпил вредоносният резултат. Ако са налице тези елементи, спорно е какъв е размерът на справедливото обезщетение за неимуществени вреди и има ли принос на пострадалата за настъпване на вредите.

Предявеният иск има за предмет компенсирането на претърпените от ищеца вреди, причинени от виновно, противоправно поведение на лица, на които ответникът е възложил работа. Съгласно чл. 49 ЗЗД, този който е възложил на друго лице някаква работа, отговаря за вредите, причинени от него при или по повод изпълнението на тази работа. Съгласно ППВС №7/1958 г. отговорността по чл.49 от ЗЗД е за чужди виновни противоправни действия, тя ангажира отговорността на възложителя, за вреди причинени от изпълнителя на работата и по характер е безвиновна, обезпечителна и се поражда при наличието на вреди, причинени на пострадалия от лице, на което отговорният по реда на чл.49 ЗЗД е възложил изпълнението на работа.

Настоящият състав намира, че е налице основание за ангажиране на отговорността на ответника по следните съображения. Свидетелят С. В. С. разказва, че е съсед на ищцата и бил до „Про Маркет“ срещу пазара на кв. „Младост“ 1 на 100 - 200 м и докато си избирал плодове и зеленчуци от асортимента пред магазина видял как една възрастна жена се опитва да се качи на тротоара, но се спънала и паднала на дясната страна, извикала, а там имало жени, които работят най-близо в павилиони, които се притекли на помощ. Свидетелят влязъл в магазина, платил и излязъл навън. Тогава видял, че жената е Н., тя преди това била с гръб при стъпването в тази нещода дупка, надигнат асфалт и бордюрът бил поотчупен и имало някаква дупка. Свидетелят разказва, че имало една повдигнатост, която се асфалтира до бордюрът по принцип на самата улица и с бордюра и после и тротоара, както е и фактически там, някъде като стъпила, се случил инцидентът. Там имало една голяма цепка и дупка на бордюра и асфалта и отчупена плочка едно парче от нея, те били и разместени и стърчали над тротоара. Когато излязъл от магазина, при Н. освен жените, притекли й се на помощ, бил и синът й. Запитан дали има нужда от помощ, последният отговорил, че е извикал линейка. Съдът кредитира показанията на свидетеля, тъй като са вътрешно непротиворечиви и в съответствие с медицинската документация по делото (епикриза от Клиника по ортопедия и травматология на УМБАЛ „Света Анна“ по ИЗ 11887/2022 и фиш за спешна медицинска помощ от 14.06.22 г.).

Синът на ищеца В. Д. П. разказва, че около 11:30 часа на 14.06.2022 г. преди обяд му се обадила по телефона непозната жена, която работи на пазара срещу „Про маркет“, за да му съобщи, че майка му е паднала на пазара в близост до нейния павилион. Свидетелят отишъл след две-три минути, тъй като бил наблизо. Като пристигнал на тротоара на пазара на кв. „Младост“ 1 срещу магазин „Промаркет“, тя седяла на стол близо до мястото, където се е спънала и паднала и двете жени, които са я вдигнали, седели около нея.

Съгласно заключението на съдебно-медицинската експертиза, изготвена от д-р Р. Д., която съдът кредитира като обективна и компетентно изготвена, ищцата е получила

счупване на бедрената шийка вдясно закрито. Извършено е оперативно лечение, изразяващо се в тотална подмяна на дясна тазобедрена става с проведена медикаментозна терапия, превръзки, ранна рехабилитация – вертикализирана с помощни средства. Обичайният възстановителен период е около 6 месеца. Болките и страданията, причинени на ишцата, са били най-интензивни непосредствено след травмата, след оперативното лечение, през първия следоперативен месец и в началото на раздвижването. Ишцата при прегледа ходи с накуцваща походка и помощно средство – канадка. Предвид възрастта на г-жа П. резултатът според вещото лице е добър. Закупените медикаменти и медицински консумативи са били необходими за лечение на ишцата.

Безспорно е, че ишцата е паднала и си е счутила крака в гр. София, на тротоара на пазара на кв. „Младост“ 1 срещу магазин „Промаркет“. Неоснователни са оплакванията, че ответникът съвестно и отговорно е изпълнявал задълженията си да поддържа тротоара. Свидетелските показания са достатъчни, за да се приеме, че падането се е случило на тротоара пред пазара на кв. „Младост“ 1 в гр. София. Съгласно чл. 31 Закона за пътищата /ЗП/ изграждането, ремонтът и поддържането на общински пътища се извършва от общината. Организирането на дейността по поддържане на тротоарите в границите на урбанизираните територии е задължение на съответната община – чл. 30, ал. 4 от Закона за пътищата, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, определени от общинския съвет, а разпоредбата на чл. 11 ЗОС вменява в тежест на собственика /ответник по иска/ задължението да управлява общинските имоти в интерес на населението съобразно разпоредбите на закона и с грижата на добър стопанин. Общините са длъжни да изпълняват възложените им правомощия, защото така те постигат целта на закона - добро управление на съответните обществени процеси. Когато общината не предприеме предписано от закона действие, или го предприеме, без да положи дължимата грижа и от това настъпят вреди, тя дължи обезщетение. В случая става въпрос за тротоар, а съгласно пар.1, т.2 от ДР на ЗП той е част от земното платно и от пътя. Той е публична общинска собственост, поради което общината носи отговорност за поддържането му във вид, който да позволява да се ползва безопасно. Увреждането е настъпило в резултат на установено противоправно бездействие на нейни служители по отношение на задължението общинските улици и тротоари да бъдат достъпни и безопасни за придвижване от всички участници в движението. Тези задължения на общината са регламентирани в чл. 31 ЗП, чл. 48, т. 2, б. „а“ и б. „б“ ППЗП, Наредбата за управление на общинските пътища на територията на Столична община, съгласно които разпоредби изграждането, ремонтът и поддържането на общинските пътища се осъществяват от общините. Чл. 31 от Наредбата изрично разпорежда, че поддържането включва полагането на системни грижи за осигуряване на целогодишна нормална експлоатация на пътя и осъществяване на мерките за защита на неговите съоръжения и принадлежности, а организирането на дейностите по поддържане на общинските пътища е задължение на Столична община. Съгласно Наредба № РД-02-20-2 от 20 декември 2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии при планирането на пешеходната инфраструктура се спазват следните принципи: 1. безопасност; 2. достъпност, включително за хората с намалена подвижност; 3. непрекъснатост; 4. удобство; 5. привлекателност (чл. 33, ал. 1). А според ал. 3 тези принципи се приоритизират в зависимост от целта на маршрутите, като безопасността и достъпността са с най-висок приоритет. Общината не е изпълнила задължението си да осигури безопасна и достъпна среда. По делото не се установява обстоятелство, освобождаващо Общината от отговорност в конкретния случай за увреждането, претърпяно от ищеца вследствие спъване на тротоар с нарушена повърхност и необозначено препятствие. За да се освободи от отговорност, Столична община следва да докаже изпълнение на вменените по закон задължения за поддръжка и обезопасяване на тротоарите или да докаже вменяването на това задължение на друго лице, което в случая не е сторено. Неоснователни са оплакванията в жалбата, че тъй като няма регистрирани сигнали от живущи в района за компрометирана настилка, събитието е случайно, породено по обективни причини, например спъване, стъпване накриво, обувки с износен грайфер и много други. Ответникът има задължение да поддържа тротоарите безопасни за движение по

тях. Ищцата е паднала на небезопасен тротоар и е получила увреждане, като връзката между бездействието на служителите на ответника и увреждането е пряка и причинна. Контролът върху състоянието на настилната е възложен на Общината.

По повод размера на обезщетението по справедливост съдът намира следното. От заключението на СМЕ на специалиста ортопед-травматолог се установява какви са уврежданията, възстановителния период и състоянието на ищцата към момента на прегледа.

Според показанията на сина на ищцата в спешното отделение ѝ направили снимка и му съобщили, че е счупена тазобедрената става и че трябва да остане за операция. В болницата останала за около осем дни. Много зле се чувствала. Рехабилитацията не могли да ѝ проведат след операцията в болницата, защото не можела да стане да се движи и боляло много. Като я изписали от болницата, дали предписание за домашно лечение. Не можела да се обслужва сама. Свидетелят се грижел за нея. В лежачо положение била около месец. Около три месеца ползвала проходилка. След проходилката минала на патерици. Около три месеца се движела с патериците. Нямала възможност да излиза. Около година минала, докато започнал да я извежда и да може да се раздвижва навън. Сега само със сина си излизала, но с бастун канадка.

При така установените увреждане, операцията за смяна на тазобедрена става, интензивните болки първите дни около операциите, и при раздвижването и рехабилитацията, болничен престой от осем дни, нуждата от чужда помощ по време на носенето на патерици, залежаването от един месец, средния възстановителен период от шест месеца, през които е ползвала проходилка и патерици вкъщи и една година, през която не е излизала от вкъщи, както и придвижването и към момента с помощно средство, съпоставени с възрастта на ищца – 75 години към деня на инцидента, общественоеикономическите условия към юни 2022 г. и съдебната практика по сходни случаи, съдът намира за справедливо обезщетение от 30 000 (тридесет хиляди) лева. Оплакванията за завишен размер са неоснователни предвид наложилата се операция, болничен престой от осем дни, нуждата от чужда помощ за шест месеца и страха от самостоятелно придвижване без придружител. Неоснователни са обаче и оплакванията за занижен размер предвид липсата на усложнения, задоволителния резултат от проведеното лечение, както и напредналата възраст на ищцата, на фона на която е нелогично от медицинска гледна точка да се очаква движение като при млад човек. Не се установява твърдението в жалбата, че преди инцидента е водила добър и активен начин на живот.

По повод наведеното в отговора на исковата молба и поддържано във въззивната жалба възражение за принос на пострадалата поради факта, че ищцата се е спънала, стъпила накриво, имала обувки с износен грайфер съдът излага следното. Задължението на ответника е да поддържа тротоарите безопасни за преминаване, дори и когато погледът на движещия се не е отправен постоянно към повърхността, по която се движи и когато е с износени грайфери на обувките. Няма никакви доказателства за твърденията на ответника, сега въззивен жалбоподател. Няма противоправно поведение на ищцата, което да обоснове намаляване на присъденото обезщетение на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Трайно установена е практиката, според която от значение за прилагането на тази норма е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало /наред с неправомерното поведение на делинквентна/ до увреждането като неблагоприятен резултат.

Неоснователни са оплакванията на Общината за началния момент на законната лихва, който е денят на инцидента съгласно чл. 84, ал. 3 ЗЗД.

Неоснователни са и оплакванията, че не е доказано, че разходите за лекарства са относими към заболяването на ищцата. Разходите, за които ищцата претендира обезщетение, са за медицински изделия, използвани за операцията, както и за лекарства, предписани от лекар от лечебното заведение, в което е приета, видно от приложената рецепта. Вещото лице изрично заявява, че закупените медикаменти и медицински консумативи са били необходими за лечение на ищцата, поради което обезщетението за имуществени вреди е дължимо.

Изводите на двете инстанции съвпадат и решението следва да бъде потвърдено изцяло.

С оглед оставянето и на двете жалби без уважение, разноси за настоящата инстанция не се присъждат.

С тези мотиви, Апелативен съд – София, 1 състав

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 5793 от 14.11.2023 г. по гр.д. 2532/2023 на Софийски градски съд, I гражданско отделение, 19 състав.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС по реда на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____